

דו"ח הממונה על חופש המידע לשנת 2018

תוכן עניינים

3	דבר הממונה על חופש המידע
4	חלק א
4	1. פירוט המבנה הארגוני של החברה נכון ל 31/12/2018
7	2. תיאור תחומי האחריות של מקורות
7	2.1. כללי
8	2.2. תחומי פעילות
8	2.2.1. תחום אספקת מים
9	2.2.2. חברת הייזום
9	2.2.3. תחום עבודות קבלניות לגורמי חוץ
10	3. דרכי התקשרות עם חברת מקורות
11	4. סקירת עיקרי פעילות החברה בשנת 2018
11	4.1. פרויקטים מהותיים של החברה בשנת 2018
11	4.1.1. המערכת החמישית של אספקת המים לירושלים
11	4.1.2. חיבור אשכול סומך
11	4.1.3. תוכנית ערבה דרומית
12	4.1.4. תוכנית ערבה תיכונה
12	4.1.5. אספקת מים לממלכת ירדן
12	4.1.6. אספקת מים לאגודות דרוזיות בצפון רמת הגולן
12	4.1.7. תגבור אספקת מים ביו"ש
12	4.1.8. גאולת הירקון
12	4.1.9. הרחבת מפעל שפלת לוד
13	4.2. הנפקות אג"ח
14	5. סקירת עיקרי הפעולות המתוכננות של החברה לשנת 2019
14	5.1. יעדים מרכזיים לשנת 2019
15	6. תקציב החברה לשנת 2018 ותקציב 2019 (במלש"ח)
15	7. רשימת חוברות ועלוני מידע לציבור שפורסמו בשנה החולפת
15	8. עיון בהנחיות המנהליות הכתובות שלפיהן פועלת מקורות
15	9. תמיכה שנתנה מקורות למוסדות ציבור בשנה החולפת
16	חלק ב - דיווח הממונה על הטיפול בבקשות לקבלת מידע שהוגשו בשנת 2018

חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998 קובע כי לכל אזרח ישראלי או תושב ישנה זכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה, ללא צורך בנימוק לבקשתו. יחד עם זאת, החוק מגביל זכות זו לקבלת המידע במידה ומתקיים חשש לפגיעה באינטרסים כגון: בטחון המדינה, פרטיותם של אנשים, סודות מסחריים וכד'.

עם החלת חוק חופש המידע על "מקורות" באוגוסט 2008, החברה פועלת ליישומה ולהטמעתו. החברה רואה בחוק זה אמצעי חשוב להעברת מידע לציבור ולשיתופו בשיח הציבורי.

מוגש בזאת הדו"ח השנתי של הממונה על יישום חוק חופש המידע לשנת 2018, אשר מתאר את מבנה החברה ופועלה, רשימת בעלי התפקידים, פעילויותיה השונות בשנה החולפת והמתכננות לשנה הנוכחית ועוד.

כמו כן, אתם מוזמנים לבקר באתר האינטרנט של החברה בכתובת: www.mekorot.co.il ולקבל מידע רב על פעילויות החברה בתחומים השונים.

בברכה,

ליאת שמר

הממונה על יישום חוק חופש המידע

חלק א

1. פירוט המבנה הארגוני של החברה נכון ל 31/12/2018

תיאור המבנה הארגוני:

א. **מטה החברה** – בו מרוכזות הפונקציות המרכזיות של ניהול החברה. במטה פועלים בכפיפות למנכ"ל ששה סמנכ"לים: סמנכ"ל אסטרטגיה ופיתוח, סמנכ"ל טכנולוגיה, סמנכ"ל להנדסה, סמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל, סמנכ"ל כספים, וסמנכ"ל תפעול ואחזקה. כל אחד מהם אחראי כלפי המנכ"ל לנושאים ולתחומים מוגדרים של פעילות החברה ופועל באמצעות יחידות הכפופות לו. כמו כן, פועלים במטה החברה בכפיפות למנכ"ל: הלשכה המשפטית, מבקר החברה, יחידה עסקית ויחידת דוברות, הסברה ויחסי ציבור.

ב. **מרחבים** - קיימים שלושה מרחבים (צפון, מרכז, דרום) שהינם יחידות גיאוגרפיות, הפועלות בגבולות מוגדרים ומנוהלות על ידי מנהל מרחב, האחראי כלפי סמנכ"ל התפעול לביצוע תפקידי החברה במרחב, הן בנושאי אספקת מים והקשר עם צרכני מים והן בנושאי ביצוע עבודות פיתוח שבתחום המרחב. בנוסף, קיים חבל הירדן, שמבנהו ותחומי אחריותו הינם בדומה למרחבים שתוארו לעיל, האחראי בעיקר על מתקני המוביל הארצי.

ג. **חברות בנות** -

קיימות שתי חברות בנות: שח"מ מקורות ביצוע בע"מ (באחזקה מלאה של מקורות) ומקורות פיתוח וייזום בע"מ (בה מקורות מחזיקה בכ-99.71% ממניותיה ויתר המניות מוחזקות ע"י המדינה).

1) **שח"מ מקורות ביצוע בע"מ** - חברה בת בבעלות מלאה של מקורות העוסקת בעיקר בביצוע עבודות פיתוח וחידוש של מפעלי מים עבור מקורות, עבודות אחזקה למקורות ועבודות נוספות עבור גורמי חוץ, לרבות עבודות בתחום הייצור (למשל ייצור משאבות מים ושיפוצן), בתחום האלקטרו-מכניקה (למשל ייצור לוחות חשמל ולוחות פיקוד, הגנה קתודית), בתחום הקידוחים (למשל ביצוע קידוחי מים רדודים ועמוקים עד 1,600 מטר, פירוק והרכבה של מערכות קידוח, שאיבות ניסיון, שיקום קידוחים וציוד מכני כבד (הפעלת כלים מכניים כבדים וציוד ייחודי לצרכי פיתוח שונים של מפעלי מים), ובתחום הנחת קווי מים עד 108", הקמת תחנות שאיבה, שיקום בריכות, מבנים ועוד. יצוין, כי בנוסף לתחומי פעילות אלה, שח"מ פעילה גם בתחום הגברת המטר, במסגרתו היא מבצעת (בשיתוף עם צדדים שלישיים) פעילות מחקר וביצוע של "זריעת עננים" המזרזת יצירת משקעים, בדרך של פיזור יודיד הכסף (באמצעות מטוסים ותנורים קרקעיים). במסגרת זו מספקת שח"מ גם פתרונות לדיכוי היווצרות ברד ומניעת נזקיו.

(2) **מקורות פיתוח וייזום בע"מ** - החלה את פעילותה העסקית בשנת 2008, במטרה להוות את הזרוע העסקית הבינלאומית של מקורות ובתוך כך לתפעל ולהקים פרויקטים של התפלה, טיפול בשפכים, טיפול במים וניהול רשתות מים עירוניות בישראל ובחו"ל וכן מעניקה שירותי ייעוץ. הפרויקטים העיקריים של חברת הייזום בארץ ובחו"ל מבוצעים, באמצעות חברות בנות ייעודיות שהוקמו למטרות ביצוע הפרויקטים כאמור, שחלקן בבעלות מלאה וחלקן בשותפות עם חברות אחרות.

2. תיאור תחומי האחריות של מקורות

2.1. כללי

החברה הינה חברה ממשלתית אשר התאגדה בשנת 1937 במטרה לפתח את מקורות המים בארץ ישראל ולספקם לתושביה. החברה הוסמכה בשנת 1961 כ"רשות מים ארצית", בהתאם לסעיף 46 לחוק המים וניתנה לה ההרשאה, בהתאם לסעיף 52 לחוק המים, לבצע את תפקידי רשות המים הארצית, והם: להקים את מפעל המים הארצי (הידוע בכינויו "המוביל הארצי"), לנהלו, לספק מים ממנו ולהחזיקו במצב תקין, לשפרו, להרחיבו ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לאספקת מים ממנו.

עם כניסתו לתוקף של חוק החברות הממשלתיות בשנת 1975, סווגה מקורות כחברה ממשלתית בהתאם לחוק, מכוח סעיף 61(א)(1) לחוק החברות הממשלתיות.

החברה וחברות הבנות שלה (להלן ביחד: "הקבוצה" או "קבוצת מקורות") עוסקות בעיקר בתחום פעילות של אספקת מים. במסגרת זו עוסקת החברה בהפקת מים, קידוחים, איגום, טיפול באיכותם, הולכתם ואספקתם ברחבי המדינה, והכל תוך שמירתם ואבטחתם של מקורות המים. בנוסף, החברה עוסקת באחזקת מתקני המים השונים המשמשים לאספקת מים ובהקמתם (להלן: "מפעלי מים"), לרבות מפעלי מים של חברת המפא"ר, במסגרת מערכת אספקת המים הארצית. בנוסף, לקבוצה פעילויות נוספות הכוללות מתן שירותי הקמה, תפעול וייזום של פרויקטים בתחום המים.

2.2. תחומי פעילות

מקורות פועלת בתחום אספקת המים ובכלל זה הפקת מים, קליטת מים מספקים פרטיים, הולכתם, איגומם, טיפול באיכותם, אספקתם בכל רחבי המדינה עד לפתח הרשות המקומית והיישוב, שמירה ואבטחה של מקורות המים וכן בהקמה, חידוש ואחזקה של מתקני המים השונים המשמשים לאספקת מים וקידום היכולת הטכנולוגית של החברה לצורך שיפור וייעול מערכת אספקת המים ושיפור איכות המים, בין היתר באמצעות המרכז ליזמות טכנולוגית WaTech

2.2.1. תחום אספקת מים

במסגרת תחום פעילותה העיקרי, מקורות הינה מפיקה וספקית המים הגדולה והעיקרית במדינת ישראל. החברה מפיקה כ-42% מסך המים המופקים, המטוהרים והמותפלים בישראל, וכן מוליכה ומספקת כ-69% מסך אספקת המים בישראל (לרבות אספקת מים לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית) וכ-82% מהצריכה הביתית, על פי נתוני מקורות ונתוני רשות המים כפי שמופיעים בסקר צריכת המים הכללית בשנת 2017. כמויות המים הנותרות מסופקות על ידי אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים או גורמים פרטיים המפיקים מים לצריכה פרטית

החברה מספקת מים, בין היתר, לצרכי חקלאות על-פי הקצבות שנקבעות על ידי מועצת רשות המים ובהתאם לכמויות המים המוקצבות לכל צרכן.

מקורות מספקת, מפיקה, מייצרת או קולטת (לפי העניין) מים באמצעות מערכות מים אזוריות מסועפות ומערכת ארצית הקולטת מים ממקורות שונים: הכנרת, אקוויפרים, מים מליחים מותפלים ומי ים מותפלים. בנוסף, מקורות מטפלת ומטהרת שפכים, מבצעת השבת קולחים, ויש לה פעילות של תפיסת שיטפונות, החדרה והגברת המטר. הכול, תוך מתן מענה לדרישות המחמירות של איכות המים. המערכת מווסתת ומניידת את המים ומאפשרת גמישות תפעולית בהתאם לדרישות.

מקורות סיפקה ללקוחותיה מים (במלמ"ק), בשנים 2017 ו-2018 (כולל), כמפורט להלן:

2018	2017	הספקת מים (מלמ"ק)
1,577	1,647	לכל הלקוחות
132	130	מתוך כלל הלקוחות - לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית

להלן התפלגות צריכת המים במגזרים השונים במלמ"ק:

2018		2017		מגזר
%	מלמ"ק	%	מלמ"ק	
59%	925	56%	919	בית
41%	652	44%	728	חקלאות
100%	1,577	100%	1,647	סה"כ

2.2.2. חברת הייזום

תחום זה כולל שירותי הקמה, תפעול וייזום של פרויקטים בתחום המים (בעיקר התפלת מים) בארץ ובעולם, ובכלל זה בזכיינות בשיטת BOT. כמו כן, מספקת החברה שירותי ייעוץ

2.2.3. תחום עבודות קבלניות לגורמי חוץ

החברה מעניקה שירותים בתחום המים, אשר כוללים ביצוע עבודות קבלניות חד פעמיות ועבודות שוטפות שעיקרן העתקת תשתיות וכן תפעול ותחזוקה של מתקני מים וביוב עבור צדדים שלישיים (גורמי חוץ), ביניהם גופים מוניציפאליים שונים.

עבודות קבלניות במסגרת שירותים אלו כוללות:

- התקשרויות רב שנתיות - תפעול ותחזוקת מערכות מוניציפליות, הפעלה ותחזוקה של מכון טיהור השפד"ן, מכירת שירותי מעבדה ועוד. עבודות אלו מתבססות על היכולות המקצועיות הגבוהות של עובדי החברה.
- התקשרויות חד פעמיות - עבודות הנמשכות בדרך כלל פחות משנה בעיקר בתחום של העתקת תשתיות, לפי הזמנה של חברות תשתיות אחרות (נת"י, הרכבת ועוד). בהתקשרויות אלו, מקורות משמשת כגורם קבלני לשם ביצוע העבודה עבור המזמין.

3. דרכי התקשרות עם חברת מקורות

מקורות חברת מים בע"מ – משרד ראשי

טלפון: 03-6230555, 1-800-250-270

פקס: 03-6230833

כתובת: לינקולן 9, ת"ד 20128, תל אביב, 6120101

כתובת אתר האינטרנט: www.mekorot.co.il

הממונה על יישום חוק חופש המידע:

הגברת ליאת שמר

טלפון: 03-6230720

פקס: 03-6230784

כתובת: לינקולן 9, ת"ד 20128, תל אביב, 6120101

דואר אלקטרוני: foi@mekorot.co.il

פניות הציבור:

טלפון: 03-6230809

פקס: 03-6230641

דואר אלקטרוני: customer-services@mekorot.co.il

או דרך טופס פניה באתר האינטרנט:

<http://www.mekorot.co.il/Heb/ApplicationForm/Pages/default.aspx>

4. סקירת עיקרי פעילות החברה בשנת 2018

תנופת הפיתוח שחברת מקורות מובילה בשנים האחרונות נמשכת עם קידום של פרויקטים לאומיים שונים שעיקר ייעודם הוא הובלת כמויות מים ממקורות חדשים לאזורים בהם ישנם ביקושי צריכה גדולים לשתייה ולחקלאות.

4.1. פרויקטים מהותיים של החברה בשנת 2018

4.1.1. המערכת החמישית של אספקת המים לירושלים

בהתאם לגידול הצפוי בצריכת המים לאור גידול האוכלוסייה, מטרת פרויקט זה לאפשר למקורות להגדיל את קיבולת המים המסופקת לירושלים ולסביבותיה, לרבות מערכת אספקת מים לבית שמש, מודיעין, מעלה אדומים, הרשות הפלסטינית ולאזורי ההר, החל מהעשור הבא ועד שנת היעד 2065. הפרויקט מהווה חלק מרכזי בתכנית האב לפיתוח משק המים בירושלים וסביבותיה. נוכח חשיבותו הלאומית של הפרויקט, הוא הוגדר על ידי מקורות כפרויקט המרכזי בראש סדר העדיפויות של החברה לשנים הקרובות. הפרויקט הינו מורכב מבחינה הנדסית.

"המערכת החמישית לירושלים" מורכבת מקטע מזרחי ומקטע מערבי.

הקטע המערבי, אשר הושלם בשנת 2014, יוצא מאזור חולדה ומסתיים בחיבור ציר שער הגיא שבהרי ירושלים. לאורך הקטע הוקמו בריכות אגירה למים, שתי תחנות שאיבה מרכזיות ותחנת משנה לאספקת חשמל.

הקטע המזרחי יתחיל בחיבור לקטע המערבי בצומת אשתאול ויסתיים בעמק מוצא, מקום החיבור למערכת העירונית של ירושלים. הקטע המזרחי כולל מנהרה באורך של כ-13 ק"מ, תחנות שאיבה, בריכות אגירה למים, תחנות משנה לאספקת חשמל וקווים.

4.1.2. חיבור אשכול סומך

מטרת הפרויקט: אספקת מים מהמוביל הארצי לגליל המערבי, חיפה, והקריות.

4.1.3. תוכנית ערבה דרומית

מטרת העל של התוכנית הינה עמידה ביעד צריכה שנתי בשנת 2030 של 32 מלמ"ק; בניית 4 מאגרי מים נוספים למי שתייה בנפח של 200 אלמ"ק כל אחד; והנחת קו ראשי טלקסופי מאילת ועד למאגר נוצה.

4.1.4. תוכנית ערבה תיכונה

מענה לכמויות המים הדרושות; אספקת מים למטעי תמרים - ישירות מקידוחים; העברת מים מערבה דרומית; הקמת מתפיל מקומי למים מליחים בסדום; העברת מים מהמפא"ר באמצעות קו צפית - כיכר סדום; קדיחת קידוחים חדשים; בניית 4 מאגרים נוספים למי השקייה; הנחת קו ראשי מכיכר סדום לערבה דרומית.

4.1.5. אספקת מים לממלכת ירדן

הנחת קו תח' דגניה – בר' בית זרע.

4.1.6. אספקת מים לאגודות דרוזיות בצפון רמת הגולן

תגבור אספקת מי השקיה לאגודות הדרוזיות בצפון רמת הגולן.

4.1.7. תגבור אספקת מים ביו"ש

תגבור אספקת מים ביו"ש הכולל את המפעלים: (1) מפעל אלפי מנשה -קרני שומרון; (2) מפעל אריאל מזרח -השומרון; (3) מפעל בנימין; (4) מפעל גוש עציון; וחיבור ישובים מנותקים למערכת הארצית.

4.1.8. גאולת הירקון

מפעל גאולת הירקון מבוצע במסגרת תכנית כללית לשיקום נחל הירקון, לאור החלטת ממשלה מינואר 2003. התכנית לטיפול במים במתקן יער בראשית עוברת בדיקה מחדש ברשות המים לבחינת הצרכים והתכולות.

4.1.9. הרחבת מפעל שפלת לוד

הרחבת מפעלי אספקת מים שפירים במרחב המרכז ובפרט בשפלת לוד. התוכנית כוללת קווים, תחנות ובריכות. מטרת התוכנית היא הגברת אספקת מים מותפלים בגלל ירידה בספיקת הקידוחים הקיימים (באמצעות שדרוג תחנת יהוד ותחנת מולדת וקווים מחברים)

4.2. הנפקות אג"ח

החל משנת 2003, מקורות פונה לשוק ההון הישראלי לגיוס מקורות מימון לפיתוח משק המים ולפירעון חוב שוטף. מקורות מדורגת על ידי חברת מעלות S&P בדירוג אשראי מקסימאלי ilAAA החל משנת 2003 ברציפות. נכון ל- 31.12.2018 קיימות 3 סדרות אג"ח במחזור. היתרה המשוערכת של אגרות החוב הינה כ- 7.2 מיליארד ₪. אגרות החוב של החברה צמודות למדד ובעלות תקופות ארוכות לפדיון. לדוגמא: אג"ח "מקורות" סדרה 8 שהונפקה לראשונה ביולי 2011, הורחבה מספר פעמים ותיפרע עד שנת 2048.

5. סקירת עיקרי הפעולות המתוכננות של החברה לשנת 2019

יעדי החברה לשנת 2019 נגזרים מייעוד מקורות והמגמות העיקריות במשק המים.

5.1. יעדים מרכזיים לשנת 2019

- חיזוק מעמד מקורות בתחום אספקת המים והולכת מים.
- הרחבת הפעילות בתחום טיפול בשפכים והשבת קולחים לרבות קידום מתקנים תעשייתיים להשבת קולחים.
- מינוף טכנולוגיה וידע ישראלי בתחום המים תוך הקמת פלטפורמה למינוף טכנולוגיה וקידום פעילות העברת ידע של מקורות בחו"ל.
- התייעלות וחיזוק האיתנות הפיננסית תוך הבטחת יכולות מימון תכנית הפיתוח השאפתנית, התייעלות בפיתוח באחזקה ובכ"א ומינוף נכסי נדל"ן.
- פיתוח היכולות הארגוניות לרבות ביצוע השינוי המבני העמוק, חתימה על הסכם קיבוצי חדש והתאמת פעילות החברה לעידן החדש

6. תקציב החברה לשנת 2018 ותקציב 2019 (במלש"ח)

סעיף תקציבי	תקציב 2018	ביצוע בפועל	תקציב 2019
תקציב אספקת מים	4,371	4,323	4,461
תקציב פיתוח	987	977	1,395
תקציב עבודות גורמי חוץ	204		213
תקציב השקעות כלליות	56	51	66

הנתונים נכונים למועד כתיבת הדו"ח

7. רשימת חוברות ועלוני מידע לציבור שפורסמו בשנה החולפת

מס'	שם
1.	חוברת תדמית – עברית, אנגלית, ספרדית
2.	חוברת טיפול בשפכים והשבת קולחים – עברית, אנגלית, ספרדית
3.	חוברת איכות המים – עברית, אנגלית, ספרדית
4.	חוברת "המוביל הארצי והמוביל הארצי החדש" – עברית, אנגלית, ספרדית
5.	חוברת התפלה – עברית, אנגלית, ספרדית
6.	ברושור פרופיל חברה – עברית, אנגלית, ספרדית
7.	חוברת ילדים – מאיפה באים המים
8.	דפי מידע רלוונטיים לתערוכות וסיורים

8. עיון בהנחיות המנהליות הכתובות שלפיהן פועלת מקורות

ניתן לשלוח בקשה לעיין בהנחיות מנהליות דרך כתובת הדוא"ל הבאה:

foi@mekorot.co.il

9. תמיכה שנתנה מקורות למוסדות ציבור בשנה החולפת

מקורות כחברה ממשלתית, איננה מורשית להעניק תמיכה למוסדות ציבור כלשהם.

חלק ב - דיווח הממונה על הטיפול בבקשות לקבלת מידע שהוגשו בשנת 2018

במהלך שנת 2018 התקבלו 15 בקשות במסגרת "חוק חופש המידע" לפי הפילוח הבא:

- בקשות שנענו במלואן: 5
- בקשות שנענו באופן חלקי: 9
 - בקשה אחת נענתה באופן חלקי מכוח סעיפים 9(א)(1) ו-8(1) לחוק חופש המידע.
 - בקשה אחת נענתה באופן חלקי מכוח סעיפים 9(ב)(1) ו-9(ב)(6) לחוק חופש המידע.
 - בקשה אחת נענתה באופן חלקי מכוח סעיפים 9(א)(3), 9(ב)(1) ו-9(ב)(4) לחוק חופש המידע.
 - שש בקשות נענו באופן חלקי מכוח סעיף 9(ב)(6) לחוק חופש המידע.
- בקשות שהטיפול בהן הופסק: 1
 - הטיפול בבקשה הופסק בשל אי תשלום אגרה.
- לא הוגשו עתירות על החלטות הממונה.